

Fölszentelték a somogyitelepi templom új freskóit és menyezetfestését

(A Délmagyarország munkatársától.) Ünnepi kölsőségek között szentelték föl vasárnap délelőtt a somogyitelepi templom művészi, új freskóit és menyezetfestését, amelynek elkészüléséről már több ízben megemlékeztünk. A freskók művészi értékét méltattuk már, így ezúttal csupán megemlítjük, hogy Vinkler László, a fiatal tehetséges festőművész egyik legkiemelkedőbb alkotása a somogyitelepi templom freskókészítése.

Az ünnepség délelőtt 10 órakor szentmisével kezdődött. Az ünnepi szentmisét Sopsich János prépost, püspöki iródaigazgató celebrálta, majd Karácsonyi Guidó somogyitelepi plébános szentbeszédet mondott. Misa után Várady Imre dr. egyetemi tanár ismertette a freskókat és a menyezetfestést és méltatta a művészi munka értékét. Az ünnepségen résztvevő Szeged város társadalmának több vezető

személyisége, valamint a katolikus társadalom színe-java.

Vasárnap este a Katolikus Népkör helyiségében társasvacsera volt, amely az ünnepség befejező aktusának számított. A társasvacserát tulajdonképpen Karácsonyi Guidó somogyitelepi plébános püspöki tanácsossá történt kinevezésének megünneplésére rendezték és a közszeretben álló plébánost kitüntetésé alkalomból lelkesen ünnepelték. A társasvacserán több hatásos pohárköszöntő hangzott el, így Shvoy Kálmán dr. országgyűlési képviselő, Tóth Imre dr. a Katolikus Kör újonnan megválasztott elnöke, Mester János dr. egyetemi tanár, Lélek Gábor és Kiss István püspöki tanácsosok és mások méltatták az ünnepelt érdemeit és a kitüntetés jelentőségét. A banketten megjelent a város tisztikarának több tagja és a dohánygyár vezetősége is.

A felsőház általánosságban elfogadta a bizottság módosításaival a zsidójavaslatot

Kedden megkezdődik a részletes tárgyalás

Budapest, április 17. A felsőház hétfőn délelőtt délutáni ülésén folytatta a zsidójavaslat tárgyalását.

Széchenyi Bertalan gróf nyitotta meg az ülést. Benyújtotta Bittera Miklós és Szentgyörgyi Albert professzornak, a szegedi egyetem új felsőházi képviselőjének megbízólevelét. A zsidójavaslat vitájában elsőnek Láng Lajos szólott fel. Köszönetet mondott az egyházfők, Prónay György és Wekerle Sándor beszédeiért. Meggyőződése, hogy a hazafias füleket nem lehet örökké hamis jelszavakkal megtölteni. Elkövetkezik majd az idő, amikor jön majd a kiábrándulás, mikor az igazság lesz a fontos. Ez a törvény — mondotta — negatívumokon épült fel. Tilalomfakat állít tisztességes, dolgozó, hazafias magyar zsidókkal szemben, jogokat koboz el, a kétségbeesésbe, öngyilkosságba kerget tisztességes embereket.

— Ha kidobnak is minket állásunkból, ha kenyértelenné válunk is — fejezte be —, akkor sem leszünk hűtelenek a magyar állameszméhez és utolsó lehelletig magyarok leszünk. Ha megfosztanak minket magyarságunktól, akkor ráknézve a fizikai élet nem érték, ilyen fizikai élettel nem óhajtok élni.

Ezután

Ravasz László püspök

szólt fel.

— Könnyebb lett volna — mondotta — visszautasítani a törvényt és ha ma átmenetileg nem is lett volna népszerű ez a magatartás, bizonyos, hogy a múlt időkkel egyre több megértést tanúsított volna a késői korok történetírója egy ilyen magatartás iránt. De kétségtelen, hogy a visszautasítással az előttünk álló életkérdés elintéztve nincs. Ezért vállalhatjuk a kisebb kár jogcímét, azt az elhatározást, hogy a javaslatot a módosítással elfogadjuk. Nem tudtam más megoldást találni, mint azt a kompromisszumot, amely a nemzetvédelem maximumát az egyéni sérelmek minimumával kapcsolatban próbálja meg, egy olyan szellemben, amely a kölcsönös megértés, áldozathozatal és kiengesztelődés szellemében történik.

— A zsidókérdés egyik megoldásának az asszimilációt tartja. Elvileg a zsidótörvényt nem tudja visszautasítani, mert nem mondhatja, hogy nincs zsidókérdés. A beolvadás mindig viszonylagos, mindig személyi és egyéni folyamat. Ez a tény figyelmeztet arra, hogy az általánosítás veszedelmétől lehetőleg óvakodjunk. Nem a zsidóság asszimilálódott a magyar lélekhez, hanem ellenkezőleg: a zsidóságnak a magyar lélekhez való asszimilálódása általánosságban aggasztóan kevés volt. A magyar léleknek a zsidó lélekhez való

asszimilálódása aggasztóan sok volt. Így került föl a kérdés a felelős törvényhozók előtt: maradhat-e ez így? Nem.

— A keresztény etika szerint kell megvizsgálni: nincs-e ebben a törvényben igazságtalanság, nem kell-e gyűlöletet, nem fokozza-e feleslegesen a szenvedést, amelynek a minimumra való szorítását mindannyian keresztény kötelességünknek tekintünk. Ebből a szempontból is vannak kifogásaink a javaslat és indokolása ellen.

— A jövőre nézve rettentő szigorral, a multra nézve pedig annyi emberséggel kell eljárni, amennyi csak lehetséges. Lassabb végrehajtást szerettem volna. Helyesebb volna szerintem az 1948-as terminus helyett 1867-et bevenni a törvénybe. Az asszimilációnál nem a hus és a vér dönt, hanem a lélek. Kérem a kormányt, hogy a végrehajtás olyan kezekben legyen, ahol a kívánatos erély mellett érvényesül a természetes emberi gyöngédség és jóakarát, Nehogy a magyar ifju lelkét megülje a rabló darazsak képe, amelyek mások szorgalmának mézét ízlelik meg. Az a zsidó, aki hozzánk jön, tudja meg, hogy közjogi helyzete nem változik, de az egyház keretén belül testvérünk. A javaslatot általánosságban elfogadta.

Szluha Aladár határozati javaslatot nyújtott be, amelyben kérte, hogy a zsidóságot ne felekezettnek, hanem fajnak minősítsék.

Meskó Zoltán volt a következő felszólaló. A közhangulat szerint — mondotta — ez a zsidótörvény a minimum, nagyon félti a felsőház jövőjét és tekintélyét, ha ezt eredeti formájában nem szavazza meg. Viszont a zsidók helyébe idegeneket ne alkalmazzunk. Biztos tudomása szerint — folytatta —, egyre szaporábban jönnek be idegenek az országba. Ez a törvény minimum, kéri, hogy eredeti formájában szavazza meg a felsőház.

A következő felszólaló

Prónay György báró

volt. Bemutatta a több mint száz magyar tábornoknak a nyilatkozatát, akik megnyilatkoztak bajtársaik, a hősi halottak gyermekei, a hadirokkantak mellett.

— Elhelyezem ezen nyilatkozatot azzal a kérelemmel — mondotta —, hogy az elnökség helyezze el ezt a felsőház levéltárába, hogy az utókor előtt bizonyítható legyen, hogy a magyar tábornoki kar ebben a kérdésben miként vélekedett és miként nyilatkozott. A tábornokok kijelentik, hogy a Károly-csapatkereszt tulajdonosai, akik életük veszélyeztetésével az első arcvonalban küzdöttek,

a nemzet őszinte halájjára és elismerésére érdemesek.

— Ha kutatom — mondotta —, hogy ez a törvényjavaslat igazságos-e, akkor egy csomó példát tudnék felhozni ellene. Rokkantakat állásukból elbocsátani, a Ruténföld megszállásával kapcsolatban katonai szolgálatra zsidókat behívni és ugyanakkor állásukból elmozdítani őket; ez a nagyomnyos magyar igazságérzet? Formailag megadni a választójogot a zsidóknak, de gyakorlatilag elvenni; ez megfelel a magyar lelkiesség őszinteségének? Nagy hibának tartom, hogy a javaslat szakit a szentistváni gondolattal.

— Gazdasági szempontból katasztrófálisnak tartom ezt a törvényt. Kivándorlással nem lehet megoldani ezt a kérdést. De meg lehetne oldani szerves fejlődés útján. Minden erőmmel küzdeni fogok az ellen a mozgalom ellen, amelyet csodálatosnak és forradalminak minősítenek. Ha a miniszterelnök ur visszaviszi a csodálatos forradalom utjáról Szent István útjára a magyar népet és kezébe veszi a kettős keresztet: a leglelkesebben csatlakozom hozzá és követem ezen az úton.

A délutáni ülésen

Széchenyi Bertalan elnök bemutatta az 1848-as szabadságharcban résztvevő zsidó hanvédek leszármazottainak kérvényét.

Az első felszólaló

Szöke Gyula

volt. Kijelentette, hogy véleménye szerint a javaslat nem megfelelő, a kérdést másképpen kellett volna megoldani. Nem állítja viszont, hogy a javaslat alkotmányellenes. A keresztény magyarság védelméről van szó, nem a zsidók büntetéséről. Szerinte a leghelyesebb kiindulópont az lenne, ha bizonyos időpontot állapítanának meg, amelyen túl elismerik a zsidók asszimilálódását. Nem lenyeges viszont, hogy az illető zsidó megkeresztelkedett-e, vagy sem, mert a megkeresztelkedés nem lehet ismérve annak, hogy hazafi-e valaki, vagy sem. Ha bizalommal vagyunk a kormány iránt, amely erős kézzel és méltányosan hajtja végre a törvényt, akkor nem kerül sor nagyobb megrázkódtatásra, nem fél az ipar és a kereskedelem elsoványodásától, mert bízik a magyar nemzet erejében. A javaslattal kapcsolatban beszélni kell a polgári házasság eltörléséről, mert a polgári házasság a családi életet érintette elsősorban. A javaslatot az általános tárgyalás alapjául elfogadta.

Chorin Ferenc a javaslat gazdasági kérdéseivel foglalkozott. Bizik abban, hogy a törvényt a lehetőségek szerint a gazdasági élet érdekeinek figyelembevételével hajtják végre.

Biró Zoltán tiltakozott a szentistváni gondolat helytelen értelmezése ellen. Súlyos hibát követett el a magyarság annakidején a recenzióval, mert válogatás nélkül befogadta a zsidóságot. Kérte, hogy a felsőház eredeti szövegében fogadja el a javaslatot.

Hegedűs Lőránd beszédében ellenezte a javaslatot. Hangoztatta, hogy a magyar fajra csak addig van szükség Európában, amíg hű marad a szabadság gondolatához. Minthogy a javaslat ezt a gondolatot megtámadja, sem általánosságban, sem részleteiben nem fogadja el.

Tasnádi Nagy András igazságügyminiszter

szólt fel ezután a kormány — mondotta — messzemenő önmérsékletet tanúsított, amikor a javaslat jórésztől elállt és olyan módosításokat fogadott el, amelyek kitérítik a javaslatot, de az eredeti elvi keretek között maradnak. Hangoztatta, hogy a javaslat nem ellenkezik a szentistváni eszmével Rendkívül fájdalmas számára, hogy nem tud egyetérteni Serédi Jusztinián hercegprímás, Ravasz és Raffay püspökök felszólalásának minden részletével. Örömmel üdvözli azonban, hogy a hercegprímás szerint sem érinti a javaslat a keresztiség szentségét.

A javaslat lényege a lelki alap, a leszármazást és a népközösséghez tartozás ismérvét és megállapítási módját vették be a törvénybe. Kéri a felsőházat, hogy eredeti alakjában fogadja el a javaslatot.

S. Bálint György felszólalása után az elnök az általános vitát bezárta és feltette a kérdést, hogy a felsőház a bizottság által javasolt szövegben fogadja el a javaslatot, vagy pedig magáévá teszi Szluha Aladár javaslatát, amelyben a törvénynek a nürnbergi törvények szerint való átalakítását kérte.

A felsőház nagy többséggel elfogadta a bizottság által javasolt szöveget.

Kedden délelőtt megkezdik a részletes vitát.